

Lieta C-438/19

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2019. gada 11. jūnijs

Iesniedzējtiesa:

Oberlandesgericht Düsseldorf (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 4. jūnijs

Prasītāja, apelācijas sūdzības iesniedzēja un atbildētāja apelācijas tiesvedībā:

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V.

Atbildētāja, apelācijas sūdzības iesniedzēja un atbildētāja apelācijas tiesvedībā:

Frontline Digital GmbH

[..] Pasludināts 2019. gada 4. jūnijā

[..] [..]

**OBERLANDESGERICHT DÜSSELDORF [FEDERĀLĀS ZEMES
AUGSTĀKĀ TIESA DISELDORFĀ]**

LĒMUMS

Lietā

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. [Federālā patērētāju tiesību aizsardzības biroju apvienība],

prasītāja, apelācijas sūdzības iesniedzēja un atbildētāja apelācijas tiesvedībā,

[..] pret

Frontline Digital GmbH,

atbildētāja, apelācijas sūdzības iesniedzēja un atbildētāja apelācijas tiesvedībā,

[..] 20. *Zivilsenat des Oberlandesgerichts Düsseldorf* [Federālās zemes Augstākās tiesas Diseldorfā 20. civillietu palāta], ņemot vērā 2019. gada 30. aprīļa tiesas sēdi [..] **[oriģ. 2. lpp.]**,

n o l ē m a:

I

Tiesvedību apturēt.

II

Oberlandesgericht Düsseldorf uzdod Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/83/ES (2011. gada 25. oktobris) par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes Direktīvu 85/577/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/7/EK (OV 2011 L 304, 64. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva”) interpretāciju:

1. Vai distances līgumu gadījumos patērētājam tiek piegādāts digitālais saturs Direktīvas 16. panta m) punkta nozīmē, ja viņš ar komersantu slēdz līgumu par dalību internetā bāzētā “iepazīšanās platformā”?
2. Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša:

Vai komersanta sāktā digitālā satura piegāde patērētājam nozīmē patērētāja atteikuma tiesību saskaņā ar Direktīvas 16. panta m) punktu zudumu arī tad, ja, pretēji Direktīvas 8. panta 7. punkta noteikumiem, komersants pirms tam patērētājam nav nosūtījis apstiprinājumu par noslēgto līgumu ar tajā norādīto informāciju?

Ja šādā situācijā patērētāja atteikuma tiesības ir saglabājušās:

Vai patērētājs par to ir iepriekš jāinformē atbilstoši Direktīvas 6. panta 1. punkta k) apakšpunktam? **[oriģ. 3. lpp.]**

P a m a t o j u m s:

- 1 Prasītāja ir visu 16 Vācijas patērētāju tiesību aizsardzības biroju un vēl pārējo 25 patērētāju tiesību aizsardzības un sociālās jomas organizāciju jumta organizācija. Prasītāja ir iekļauta tiesīgo iestāžu sarakstā atbilstoši *Unterlassungsklagengesetz* [*Gesetz über Unterlassungsklagen bei Verbraucherrechts- und anderen Verstößen*] [Likuma par aizliegumiem patērētāju tiesību un citu pārkāpumu gadījumā] 4. pantam. *Bundesamt für Justiz* [Federālā

Tieslietu pārvalde] (Vācija) pēc *Bundeskartellanwalt der Republik Österreich* [Austrijas Republikas federālā prokurora aizliegtu vienošanos lietās] lūguma atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 2006/2004 (2004. gada 27. oktobris) par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā (OV 2004 L 364, 1. lpp.), ir pilnvarojusi prasītāju kā lūguma saņēmēju iestādi novērst Kopienā izdarītus patērētāju interešu aizsardzības aktu pārkāpumus.

- 2 Atbildētāja ir Vācijā reģistrēta “iepazīšanās platformas” *www.parwise.at* uzturētāja. Tā sniedz tiešsaistes iepazīšanās pakalpojumus, kas paredzēti patērētājiem, kuru dzīvesvieta ir Austrijas Republikā. Savu darbības veidu tā raksturo šādi:

Pakalpojuma sniedzējs nodrošina bezmaksas un maksas digitālo saturu. To klienti var aplūkot un lietot galvenokārt lietotāju radītā satura, kā, piemēram, lietotāju profilu, fotoattēlu un ziņojumu, veidā. Kontakta veidošanas pakalpojumi netiek sniegti.

Pirms bezmaksas reģistrēšanās tīmekļa vietnē tiek uzdoti jautājumi par dažādām patērētāja personīgajām īpašībām, lai varētu piedāvāt viņam atbilstošus iepazīšanās variantus. “Premium dalība”, kas ir maksas pakalpojums, ietver sevī neierobežotu ziņojumu saņemšanu, visu fotoattēlu aplūkošanu un neierobežotas saziņas tiesības. Pirms maksas līguma noslēgšanas patērētājs saņem tostarp šādu informāciju:

Skaidri izsaku savu vēlmi, lai pakalpojuma sniedzējs tūlīt pēc pakalpojuma iegādes nekavējoties sāk nodrošināt digitālo saturu pirms atteikuma termiņa beigām. Man ir zināms, ka ar šo piekrišanu digitālā satura piegādei es zaudēju savas atteikuma tiesības.

- 3 Prasītāja apstrīd šo informāciju līdztekus citiem noteikumiem, kas izskatāmajā lietā nē tiek aplūkoti. Tā uzskata, ka atbildētāja atbilstoši neinformējot patērētāju par viņa atteikuma tiesībām, kas Austrijas tiesību sistēmā definētas kā tiesības atkāpties no līguma (*Rücktrittsrecht*), (turpmāk tekstā tikai – “atteikuma tiesības”). Līgums [oriģ. 4. lpp.] neattiecoties uz digitālā satura piegādi, bet gan esot kvalificējams kā parasts pakalpojuma līgums. Turpretim atbildētāja uzskata, ka tas attiecoties uz digitālā satura piegādi, tādēļ, ņemot vērā Direktīvas 6. panta 1. punkta k) apakšpunktu un 16. panta m) punktu, informācija neesot apstrīdama.

- 4 *Landgericht* [Apgabaltiesa] apmierināja prasījumu, šajā ziņā prasītājam piespriežot komercdarbības ietvaros, sniedzot pakalpojumus patērētājiem, kuru dzīvesvieta ir Austrijas Republikā,

informēt patērētājus par atteikuma tiesību izbeigšanos, pirms viņi piekrīt līguma slēgšanai, kā rezultātā tiek iegūta maksas dalība iepazīšanās platformā, sniedzot viņiem sekojošu informāciju:

“Skaidri izsaku savu vēlmi, lai pakalpojuma sniedzējs tūlīt pēc pakalpojuma iegādes nekavējoties sāk nodrošināt digitālo saturu pirms atteikuma termiņa beigām. Man ir zināms, ka ar šo piekrišanu digitālā satura piegādei es zaudēju savas atteikuma tiesības”,

ja tas notiek sekojošā veidā.

The screenshot shows the PARWISE.at website interface. At the top, there is a blue header with the logo and text "PARWISE.at Online Partnersuche mit Niveau". Below this, a section titled "Wählen Sie ihr gewünschtes Zahlungsmittel" (Choose your preferred payment method) is displayed. A green checkmark and the text "Dieser Beleg ist mit einer SSL-Verschlüsselung geschützt" (This document is protected with SSL encryption) are visible. The selected payment method is "Ihr Zahlungsmittel SEPA-Bankeinzug" (Your payment method SEPA bank transfer), which is marked with a green checkmark and the SEPA logo. Below this, the "Ihre Zahlungsdaten" (Your payment data) section contains input fields for "Vorname" (First name), "Nachname" (Last name), "IBAN", and "BIC". A note next to the first name field says "Tragen Sie hier den Vornamen des Kontoinhabers ein." (Enter the first name of the account holder here). At the bottom of the form, there is a green "Kaufen" (Buy) button. A red arrow points to the "Kaufen" button, and a red checkmark is placed over the text "[orig. 5. Ipp.]".

[orig. 5. Ipp.] Pamatojumam *Landgericht* norāda, ka šāds patērētāja paziņojums varot tikt sniegts tikai pēc līguma noslēgšanas, nevis pirms tam vai vienlaicīgi ar patērētāja gribas izteikumu noslēgt līgumu. Pret to ir vērsta atbildētājas apelācijas sūdzība.

- 5 Austrijas Republika ir transponējusi Direktīvu tostarp ar *Bundesgesetz über Fernabsatz- und außerhalb von Geschäftsräumen geschlossene Verträge (Fern- und Auswärtsgeschäfte Gesetz – FAGG)* [Federālo likumu par distances līgumiem un ārpus uzņēmuma telpām noslēgtiem līgumiem]. Tajā tostarp ir paredzēts:

§ 3

Šajā Federālajā likumā:

[..]

6. “digitālais saturs” nozīmē datus, kas ir radīti un piegādāti digitālā formātā;

§ 4 1. punkts

Lai līgums vai patērētāja gribas izteikums noslēgt līgumu kļūtu patērētājam saistošs, komersantam skaidrā un saprotamā veidā jāsniedz patērētājam šāda informācija:

8. ja pastāv atteikuma tiesības – informācija par nosacījumiem, termiņiem un kārtību šo tiesību izmantošanai, [..]

[..]

11. attiecīgā gadījumā – informācija par to, ka atteikuma tiesības atbilstoši 18. pantam nav paredzētas vai par apstākļiem, kādos patērētājs zaudē savas atteikuma tiesības [.]

§ 7 3. punkts

Komersants samērīgā termiņā pēc līguma noslēgšanas, tomēr [..] ne vēlāk kā pirms pakalpojuma izpildes uzsākšanas, sniedz patērētājam apstiprinājumu par noslēgto līgumu, [..] Attiecīgā gadījumā līguma apstiprinājumam jāietver arī apstiprinājums par patērētāja piekrišanu un apliecinājumu saskaņā ar 18. panta 1. punkta 11) apakšpunktu.

§ 18 1. punkts

Patērētājam nav tiesību atteikties no distances līgumiem vai ārpus uzņēmuma telpām noslēgtiem līgumiem par: **[oriģ. 6. lpp.]**

11. digitālā satura piegādi, kas netiek sniegts materiālā datu nesējā, ja komersants – ar skaidri izteiktu piekrišanu priekšlaicīgi uzsākta līguma izpildījuma gadījumā, un pēc apstiprinājuma atbilstoši [..] 7. panta 3. punktam izsniegšanas – ir uzsācis piegādi vēl pirms atteikuma termiņa beigām.

Par pirmo jautājumu

- 6 Vispirms jāprecizē, ka prasījuma priekšmets, kā tas izriet no prasījuma formulējuma un tiesas sēdē iesniedzējtiesas palātā sniegtajiem paskaidrojumiem, ir vien apgalvotā neprecīzā informācija, kas patērētājam sniegta par viņa atteikuma tiesībām. Līdz ar to nav būtiski, ka, kā izriet no saglabātā ekrānu uzņēmuma, patērētājs, nospiežot pogu “pirkt”, kas atrodas tieši zem teksta, vienlaicīgi piekrīt tūlītējai līguma izpildes uzsākšanai un ar to saistītam atteikuma

tiesību zudumam. Tādēļ iesniedzējtiesas palātai nav jālemj, vai – par ko lietas dalībniekiem ir domstarpības – šādu piekrišanu var izteikt tikai pēc un nevis vienlaicīgi ar gribas izteikumu noslēgt līgumu (kā to ir prezumējusi *Landgericht*) un vai piekrišana ir “skaidri izteikta” (par ko ir šaubas, jo paziņojumu par piekrišanu ir iestatījusi atbildētāja un patērētājs to nevar mainīt).

- 7 Tiesvedības iznākums pirmām kārtām ir atkarīgs no tā, vai “iepazīšanās platformas” līguma priekšmets ir (tikai) digitālā satura piegāde vai nē. Ja atbilde ir apstiprinoša, informācija ir jāizvērtē, pamatojoties uz Direktīvas 8. panta 1. punkta k) apakšpunkta detalizētajiem noteikumiem (šajā sakarā skat. 2) jautājumu). Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša, prasība ir pamatota jau tāpēc vien, ka šādā gadījumā atbildētāja kļūdaini informē par atteikuma tiesību izbeigšanos, sākoties piegādes izpildei, lai gan saskaņā ar šādā gadījumā – kvalificējot kā pakalpojumu – piemērojamo Direktīvas 16. panta a) punktu atteikuma tiesības varētu izbeigties tikai brīdī, kad pakalpojums ir sniegts pilnībā.
- 8 Judikatūrā valda uzskats, ka digitālā satura piegāde notiek ne tikai, komersantam veicot vienreizējas piegādes darbības, bet arī ilgstošu līgumattiecību gadījumā (skat. *OLG München*, ECLI:DE:OLGMUEN:2016:0630.6U732.16.0A [..] attiecībā uz līgumu par interneta nodrošinātu piekļuvi televīzijas kanālam). Tas, tostarp, tiek pamatots ar Direktīvas 14. panta 4. punkta b) apakšpunktu **[oriģ. 7. lpp.]**, kas neparedzot patērētājam pienākumu segt jebkādas izmaksas arī vien daļējas digitālā satura piegādes gadījumā.
- 9 Pat tad, ja par pamatu ņem šo uzskatu, iesniedzējtiesas palāta sliecas noraidīt šīs tiesību normas piemērojamību izskatāmajā lietā. Līguma priekšmets neaprobežojas vien ar digitālā satura “piegādi” patērētājam. Gluži pretēji, līguma darbības laikā atbildētājam papildus bija jāsaņem patērētājam iespēja sazināties ar citiem platformas dalībniekiem. Turklāt atbildētājam bija jānodrošina iespēja ievadīt dalībnieka datus un jāpadara tie – komercdarbības koncepcijas ietvaros – pieejami arī citiem dalībniekiem, lai trešās personas varētu sazināties ar klientu. Tādējādi patērētājs nav vienkārši digitālā satura saņēmējs, kurš ar savām vēlmēm vien iniciē tā piegādi, bet gan arī pats ir datu piegādātājs, kuri tiek nodoti citu klientu rīcībā. Atbildētājas komercdarbības koncepcija ir vērsta uz to, lai iespējami daudz patērētāju ievadītu savus datus un tos darītu zināmus citiem patērētājiem un šādā veidā veidotu saziņu. Līdz ar to atbildētājas sniedzamie pakalpojumi ir būtiski plašāki par vienkāršu digitālā satura piegādi patērētājam, kas to pieprasa. Nolūkā garantēt augstu patērētāju aizsardzības līmeni (Direktīvas 1. pants) atkāpes principā tiek interpretētas šauri. Attiecībā uz Direktīvas 16. panta c) punktā ietvertu atkāpes noteikumu *Bundesgerichtshof* [Federālā augstākā tiesa] (ECLI:DE:BGH:2018:300818UVIIZR243.17.0, [..]) lietā, kas attiecās uz kāpņu lifta piegādi un iebūvēšanu dzīvojamā mājā, nosprieda, ka tad, ja preces piegāde neesot līguma galvenais priekšmets, atkāpes noteikums neesot piemērojams. Jautājums par Direktīvas 16. panta m) punkta piemērojamību vēl nav noskaidrots un tas rada sekas ne tikai attiecīgās Direktīvas, bet arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/770 par dažiem digitālā satura un digitālo pakalpojumu piegādes līgumu aspektiem (OV 2019 L 136, 1. lpp.) kontekstā.

Par otro jautājumu

10 Ja līgums attiecas uz digitālā satura piegādi, ir jāpārbauda, vai atbildētājas norādītā informācija atbilst tiesību normām, kas to reglamentē. Šajā ziņā rodas šādi apakšjautājumi: **[oriģ. 8. lpp.]**

- Vai apstākļos, kas minēti Direktīvas 16. panta k) punktā, patērētāja atteikuma tiesības izbeidzas jebkurā gadījumā vai arī ir jābūt izpildītiem vēl citiem nosacījumiem (šajā ziņā skat. a) punktu)?
- Ja ir jābūt izpildītiem vēl citiem nosacījumiem, vai tiem ir jābūt ietvertiem informācijā, kas komersantam jāsniedz patērētājam (šajā ziņā skat. b) punktu)?

a)

11 Nav noskaidrots, vai atbilstoši Direktīvas 16. panta k) punktam – prezumējot atbilstošu patērētāja sniegtu piekrišanu – atteikuma tiesības izbeidzas jau brīdī, kad komersants sāk piegādes izpildi, vai arī tas ir saistīts vēl ar citiem nosacījumiem. Par to ir pirmais apakšjautājums. Saskaņā ar Direktīvas 8. panta 7. punkta pirmo teikumu komersantam ne vēlāk kā preču piegādes brīdī vai pirms sākas pakalpojuma izpilde patērētājam jānosūta apstiprinājums par noslēgto līgumu. Saskaņā ar Direktīvas 8. panta 7. punkta otrā teikuma b) apakšpunktu apstiprinājums ietver sevī arī “patērētāja skaidr[u] iepriekšēj[ū] piekrišan[ū]un apliecinājumu saskaņā ar 16. panta m) apakšpunktu”. Strīdīgs ir jautājums, vai patērētājs zaudē savas atteikuma tiesības arī tad, ja pirms digitālā satura piegādes sākuma komersants nesniedz viņam šādu apstiprinājumu. Austrijas likumdevējs to ir noliedzis, ja viņš šo tiesību zudumu skaidri pakārto tam, ka piegāde sākas “pēc apstiprinājuma sniegšanas saskaņā ar [...] 7. panta 3. punktu”; [...]. Turpretim Vācijas likumdevējs ir uzskatījis, ka Direktīvas 8. panta 7. punktā ir paredzēts vien dokumentēšanas pienākums, savukārt atteikuma tiesības var izbeigties arī tad, ja šāds apstiprinājums pirms tam nav ticis nosūtīts (*Bundestag* dokuments 17/12637, 55/56. lpp., 64. lpp.; [...]); šāda apstiprinājuma neesamība tikai radot komersantam grūtības sniegt pierādījumus.

12 Direktīvas 16. panta m) punkta formulējumā nav minēta šāda prasība. Jautājums ir tikai, vai tas izriet no kopējā konteksta ar Direktīvas **[oriģ. 9. lpp.]** 8. panta 7. punktu. Šajā ziņā valsts likumdevējam nav rīcības brīvības, skat. Direktīvas 4. pantu. Tiek norādīts arī uz to, ka pretējā gadījumā 14. panta 4. punkta b) apakšpunkta iii) ievilkumam vairs nebūtu piemērošanas jomas (līdzīgs uzskats ir pausts *Bundestag* dokumentā 17/12637, 64. lpp., tomēr tiek secināts, ka attiecīgās tiesību normas transponēšana valsts tiesībās esot lieka).

b)

13 Ja uzskata, ka patērētāja atteikuma tiesības izbeidzas tikai tad, ja komersants pirms digitālā satura piegādes atbilstoši Direktīvas 8. panta 7. punktam ir nosūtījis arī apstiprinājumu, rodas otrais apakšjautājums, vai komersantam ir arī jāsniedz

informācija par šo nosacījumu (kas izskatāmajā lietā nav noticis). Saskaņā ar Direktīvas 6. panta 1. punkta k) apakšpunktu gadījumā, ja patērētāja atteikuma tiesības nav paredzētas saskaņā ar 16. pantu, komersantam jāsniedz patērētājam informācija arī par apstākļiem, kādos patērētājs zaudē savas atteikuma tiesības.

- 14 Direktīvas 6. panta 1. punkta k) apakšpunkta formulējums nav pilnībā viennozīmīgs. No vienas puses, to var interpretēt tādējādi, ka patērētājs ir jāinformē tikai par 16. pantā minētajiem apstākļiem; starp tiem nav prasība iepriekš pārsūtīt līguma apstiprinājumu, kas izriet no Direktīvas 8. panta 7. punkta. No otras puses, attiecīgo pantu var interpretēt arī tādējādi, ka patērētājs 16. pantā minētajos gadījumos, kuros atteikuma tiesības izbeidzas, ir jāinformē par apstākļiem, kuru dēļ tas notiek, turklāt pilnībā, tātad arī par prasību iepriekš nosūtīt līguma apstiprinājumu.
- 15 Mērķis nodrošināt augstu patērētāju aizsardzības līmeni (Direktīvas 1. pants) liecina par plašu informācijas sniegšanas pienākumu. Nepietiekama informācija var atturēt patērētāju izmantot savas atteikuma tiesības gadījumos, kad viņam tomēr ir šīs tiesības.
- 16 Katrā ziņā pret to varētu iebilst, ka pienākums informēt arī par prasību iepriekš nosūtīt līguma apstiprinājumu, kas paredzēta Direktīvas 8. panta 7. punktā, pārmērīgi apgrūtina komersantu, jo **[orig. 10. lpp.]** šī prasība izriet tikai no teksta interpretācijas, balstoties uz kopējo kontekstu, un tā turklāt ir strīdīga. Vācijas judikatūrā attiecībā uz norādījumiem par atteikumu tiek daļēji prezumēts, ka, formulējot norādījumus, komersants varot balstīties uz tiesību akta tekstu, turklāt arī tad, ja tas esot neskaidrs vai citu tiesību aktu kontekstā neprecīzs (piemēram, *Bundesgerichtshof* ECLI:DE:BGH:2017:16057UXIZR586.15.0, 23. punkts [..]).

[Paraksti]

[..]